

цього приводу.

Автор може за власною ініціативою або на запит установ, які здійснюють експертизу, *доповнювати, уточнювати або виправляти матеріали заявки* без зміни сутності наукового положення, яке заявляється в якості наукового відкриття. Передбачається також право автора на *оформлення самостійної заявки*, якщо додаткові матеріали, які ним надані, змінюють сутність заявленого наукового відкриття.

Автор має право на *продовження строків*, пов'язаних з процедурою здійснення експертизи і реєстрації відкриттів. Так, у разі наявності обґрунтованого прохання автора про продовження строку надання відповіді на запит експертної установи строк проведення експертизи може бути продовжено.

Окремо слід зупинитися також на питанні отримання диплому на створене наукове відкриття.

Так, автору за створене ним наукове відкриття, яке забезпечує значний науковий внесок, як виняток, може бути присуджено Вищою атестаційною комісією України *науковий ступінь доктора або кандидата наук без захисту дисертації* за поданням спеціалізованих вчених рад [5, с. 288].

Юридична особа, з вказівкою на автора (співавторів) наукового відкриття в якій воно було створено, має право на *одержання відповідного свідоцтва на наукове відкриття. Про створення наукового відкриття доцільно зробити запис у трудовій книжці автора (співавторів).*

Висновки.

Таким чином, визначені категорії прав, які виникають у автора відкриття протягом процесу його створення.

Визначено, що автору наукового відкриття можуть належати три категорії особистих немайнових прав, перші з яких стосуються вираження його в об'єктивній формі; друга категорія немайнових прав стосується безпосередньо процедури проходження експертизи наукового відкриття і, нарешті, категорія немайнових прав, пов'язаних з визнанням наукового відкриття.

Отже, для належного визнання відповідних немайнових прав на наукове відкриття, як об'єкт інтелектуальної власності, необхідно:

- забезпечити нормативне визначення таких прав на законодавчому рівні, що має бути відображено у відповідному законі;
- забезпечити всіляке сприяння авторам відкриттів у здійсненні їх прав шляхом їх визнання;
- сформувати механізми єдиного підходу до визначення таких прав на законодавчому рівні.

РЕЗЮМЕ

Розкрито категорії особистих немайнових прав, які виникають у автора наукового відкриття протягом здійснення процедури їх реєстрації. Запропонована класифікація таких прав залежно від стадії визнання наукового відкриття.

Ключові слова: немайнові права, правова охорона наукового відкриття, автор наукового відкриття, визнання наукового відкриття.

РЕЗЮМЕ

Раскрыты категории личных неимущественных прав, которые возникают у автора научного открытия в течение осуществления процедуры их регистрации. Предложена классификация таких прав в зависимости от стадии признания научного открытия.

Ключевые слова: неимущественные права, правовая охрана научного открытия, автор научного открытия, признание научного открытия.

SUMMARY

The article describes categories of personal nonproperty rights that any author of scientific discovery could face in the process of the discovery registration. The authors propose classification of such rights depending on stage of the scientific discovery recognition.

Key words: nonproperty rights, legal protection of scientific discovery, author of scientific discovery, recognition of scientific discovery.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. Цивільний кодекс України : Науково-практичний коментар / за ред. Я. М. Шевченко. – К. : Ін Юре, 2004. – 620 с.
2. Сергеев А. П. Право интеллектуальной собственности в Российской Федерации : учебник. – 2-е изд., перераб. и доп. / А. П. Сергеев. – М. : ТК Велби; Проспект, 2004. – 752 с.
3. Бошицкий Ю. Л. Деякі питання щодо вдосконалення правової охорони наукового відкриття в Україні / Ю. Л. Бошицкий // Вісник Хмельницького інституту регіонального управління та права. – 2004. – 4 (12). – С. 61–64.
4. Клименко Ф. К. Научные открытия учёных СНГ : Краткий справочник / Ф. К. Клименко, С. Н. Зыбайло. – Днепропетровск : Новая идеология, 2008. – 380 с.
5. Булат С. А. Шляхи вирішення проблеми правової охорони наукових відкриттів в Україні / С. А. Булат, В. О. Масло // Матеріали виступлений на 8-й Міжнарод. науч.-практ. конф. «Актуальные проблемы охраны интеллектуальной собственности», 6-11 сент. Алушта, 2004. – С. 286–289.

УДК 346.2

НАПРЯМИ ОПТИМІЗАЦІЇ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФІЗИЧНИХ ОСІБ

Жоравович Д.О., здобувач Інституту економіко-правових досліджень НАН України
Переверзєв О.М., доцент кафедри менеджменту та господарського права Донецького національного технічного університету

Вирішальна роль в становленні високоефективної ринкової економіки належить підприємству, яке будучи ініціативною формою діяльності населення дозволяє знаходити найкращі форми і способи розподілу та використання обмежених природних, матеріальних, трудових й фінансових ресурсів. Підвищення ролі підприємництва є передумовою стабільного економічного зростання та конкурентоспроможності економіки держави, створення нових робочих місць, збільшення податкових надходжень до бюджетів усіх рівнів. Законодавство, яке регулює підприємницьку діяльність фізичних осіб, має багатоструктурний характер, правові норми про громадян - підприємців містяться у нормативних актах різної юридичної сили та галузевої приналежності. Єдиного спеціального законодавчого акту, що містив би загальні та спеціальні норми щодо підприємництва фізичних осіб, в Україні не має, а норми Цивільного та Господарського кодексів України щодо досліджуваного питання є недостатньо повними і не відповідають науковим та практичним потребам. Тому сьогодні об'єктивно необхідним є подальше вдосконалення підприємницького законодавства як складової забезпечення ефективного застосування правових норм, усунення прогалин і суперечностей правового регулювання.

Серед сучасних наукових досліджень багато робіт присвячено аналізу правового становища різних організаційно-правових форм господарювання, комплексного господарсько-правового дослідження правового статусу фізичної особи – підприємця як учасника господарських відносин до сьогодні в Україні не провадилось. Окремим питанням правового забезпечення здійснення громадянами підприємницької діяльності присвячено чимало наукових досліджень, зокрема Мамутова В.К., Бігняк О.В., Щербини В.С. [1 - 3] тощо, в той же час проблеми оптимізації правового режиму діяльності фізичних осіб – підприємців залишаються дискусійними та потребують доопрацювання.

Метою цієї статті є аналіз проблемних питань правового забезпечення здійснення фізичними особами підприємницької діяльності, а також вироблення напрямів подальшого вдосконалення законодавства у досліджуваній сфері відносин.

Розвиток індивідуального підприємництва сьогодні є стратегічним завданням економічної політики України в умовах переходу до соціально-орієнтовного ринкового господарства. На жаль, приватні підприємці знаходяться у невідгдних правових та економічних умовах у порівнянні з іншими суб'єктами господарювання, що суперечить конституційним засадам про рівність усіх суб'єктів права власності і господарювання. Як особливий сектор економіки, суб'єкти малого підприємництва потребують державної підтримки у вигляді системи економічних засобів стимулювання індивідуального підприємництва та дієвого правового механізму захисту їхніх прав та інтересів.

Відповідно до частини 3 ст. 55 Господарського кодексу України (далі – ГК) до суб'єктів мікропідприємства належать фізичні особи – підприємці, в яких середня кількість працівників за календарний рік не перевищує 10 осіб та річний дохід від будь-якої діяльності не перевищує суму, еквівалентну 2 млн. євро [4, ст. 55], але серед суб'єктів мікропідприємства, громадян – підприємців з доходами, що наближаються до 2 млн. євро на рік (це приблизно 166 тисяч євро на місяць), можна нарахувати лише одиниці. Доходи більшості приватних підприємців ледве покривають їхні затрати. За даними Державної служби статистики в 2010 р. нараховувалось близько 386400 фізичних осіб – підприємців, загальний обсяг виручки яких за рік склав 230418,2 млн. грн. [5], виходячи з цих даних середній показник річного доходу громадянина - підприємця складає 600 тисяч грн. (приблизно 50 тисяч грн. на місяць), що ніяк не співвідноситься з цифрами, наведеними у ст. 55 ГК України.

Правові та економічні засади державної політики у сфері підтримки та розвитку малого підприємництва встановлені Законом України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» від 22 березня 2012 року № 4618-VI, в якому термін «суб'єкт малого підприємництва» вживається у значенні, наведеному у ст. 55 ГК України, з урахуванням того, що цей термін охоплює суб'єктів мікропідприємства [6, ст. 1]. У реальному житті державної підтримки потребують суб'єкти мікропідприємства - фізичні особи, які отримують значно нижчі доходи ніж ті, що зафіксовані у частині 3 ст. 55 ГК України.

З огляду на вищевказане, з метою виокремлення приватних підприємців, які потребують спрощення правового режиму здійснюваної підприємницької діяльності пропонуємо вирізняти серед фізичних осіб – підприємців, які законом відносяться до суб'єктів мікропідприємства, наступні три групи: 1) фізичні особи – підприємці, які не використовують працю найманих працівників та річний дохід не перевищує 150 тисяч грн.; 2) фізичні особи – підприємці, в яких середня кількість працівників за календарний рік не перевищує 10 осіб та річний дохід не перевищує 1 млн. грн.; 3) фізичні особи – підприємці, в яких середня кількість працівників за календарний рік не перевищує 10 осіб та річний дохід не перевищує 20 млн. грн.

Відповідно до ст. 291 Податкового кодексу України суб'єкти господарювання за певних умов можуть використовувати спрощену систему оподаткування, обліку та звітності, але ставки єдиного податку для вищевказаних груп суб'єктів мікропідприємства - фізичних осіб суттєво різняться за розміром та порядком визначення: для першої групи встановлена фіксована ставка єдиного податку на календарний місяць у межах від 1 до 10 відсотків розміру мінімальної заробітної плати; для другої групи - у межах від 2 до 20 відсотків розміру мінімальної заробітної плати; для третьої групи встановлена відсоткова ставка єдиного податку у розмірі від 3 до 10 відсотків доходу з урахуванням сплати чи включення податку на додану вартість до складу єдиного податку [7, ст. 293].

До сфери регулювання малого підприємництва також відноситься Закон України «Про особливості здійснення державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності щодо фізичних осіб – підприємців та юридичних осіб, які застосовують спрощену систему оподаткування, обліку та звітності» від 23 лютого 2012 р. № 4448-VI, яким суттєво обмежено кількість позапланових заходів державного нагляду (контролю) фізичних осіб – підприємців, які застосовують спрощену систему оподаткування, обліку та звітності, не зареєстровані платниками податку на додану вартість та діяльність яких не віднесена до високого ступеня ризику [8, ст. 2]. При цьому стаття 1 зазначеного Закону відсилає до Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» від 05.04.2007 р. № 877-V, яким визначено основні терміни у сфері здійснення державного нагляду (контролю) та встановлено відносини, на які дія закону не поширюється. До останніх, зокрема, належать відносини, що виникають під час здійснення заходів валютного контролю, митного контролю, державного експортного контролю, контролю за дотриманням бюджетного і податкового законодавства та касових операцій, контролю за дотриманням порядку проведення розрахунків, використанням державного та комунального майна, страхового нагляду, державного контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції, державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду тощо [9, ст. 2].

Тобто встановлена Законом України «Про особливості здійснення державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності щодо фізичних осіб – підприємців та юридичних осіб, які застосовують спрощену систему оподаткування, обліку та звітності» заборона на здійснення перевірок у сфері господарської діяльності зазначених суб'єктів є лише декларативною нормою. З урахуванням зазначеного, пропонуємо спростити порядок здійснення державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності для фізичних осіб – підприємців, які застосовують спрощену систему оподаткування, обліку та звітності та відносяться до вищезапропонованих першої та другої групи суб'єктів мікропідприємства – фізичних осіб, шляхом введення законодавчої заборони на проведення всіх видів перевірок діяльності таких осіб, окрім позапланових заходів державного нагляду (контролю) за додержанням санітарного законодавства та за скаргами споживачів.

Створення стабільного та ефективного законодавства у сфері підприємництва передбачає певну систематизацію наявного в цій сфері економічних відносин масиву чинних нормативних актів, здійснення кодифікаційної роботи у визначеній послідовності, тому що будь-яка цілісна система, в тому числі система законодавства, структура її елементів формуються, зокрема, за законами ієрархії. Головним завданням систематизації законодавства з питань підприємництва є забезпечення підвищення ефективності правового регулювання підприємницьких відносин, що виникають між суб'єктами підприємницької діяльності, між ними та державою, між суб'єктом підприємницької діяльності та іншими суб'єктами майнових відносин.

Стан сучасного законодавчого забезпечення організації і здійснення підприємницької діяльності фізичними особами обумовлює необхідність його удосконалення. На нашу думку, доцільно систематизувати основні положення про діяльність фізичної особи – підприємця як суб'єкта господарювання, що містяться розрізнено у різних законодавчих та підзаконних актах, й кодифікувати їх у Господарському кодексі України, усунувши при цьому прогалини й колізії в правовому забезпеченні цих відносин. Зокрема, вважаємо за потрібне доповнити ГК України положеннями про права та обов'язки фізичної особи – підприємця, обмеження щодо здійснення фізичною особою підприємницької діяльності, засади державного контролю за діяльністю приватного підприємця, правовий режим його майна, порядок використання майна у підприємницькій діяльності, підстави та порядок припинення підприємницької діяльності фізичної особи – підприємця тощо. Також з метою захисту майнових прав та інтересів приватних підприємців та членів їх сімей вважаємо за необхідне закріпити у законодавстві правову презумпцію, відповідно до якої будь-яка угода, що укладається фізичною особою - підприємцем, вважається здійсненою в межах підприємницької діяльності, якщо не доведено протилежне;

Процедура припинення підприємницької діяльності фізичної особи – підприємця, встановлена Законом України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців», свідчить про складність та обтяжливість цієї процедури, особливо коли діяльність підприємця припиняється за його рішенням. Тому більшість фізичних осіб – підприємців втрачають свій статус не за власним рішенням, а на підставі судового рішення про припинення підприємницької діяльності фізичної особи - підприємця у разі неподання протягом року органом державної податкової служби податкових декларацій, документів фінансової звітності відповідно до закону, про що свідчать численні матеріали судової практики [10, 11].

На відміну від ліквідації юридичної особи, державна реєстрація припинення підприємницької діяльності фізичної особи не припиняє її зобов'язань, що виникли під час провадження підприємницької діяльності, та не змінює строків, порядків виконання таких

зобов'язань та застосування санкцій за їх невиконання. У зв'язку з цим, з урахуванням зарубіжного досвіду регулювання подібних відносин, вважаємо необхідним закріпити у законодавстві заявницький принцип припинення підприємницької діяльності фізичної особи – підприємця, відповідно до якого громадянин – підприємець подає заяву (заповнену реєстраційну картку) про припинення своєї підприємницької діяльності, на підставі чого державний реєстратор не пізніше наступного робочого дня вносить до Єдиного державного реєстру запис про проведення державної реєстрації припинення підприємницької діяльності фізичною особою – підприємцем.

Висновки. На підставі вищевикладеного, вважаємо за доцільне подальше вдосконалення законодавства, що регулює підприємницьку діяльність громадян, за наступними напрямами:

- з метою виокремлення приватних підприємців, які потребують спрощення правового режиму здійснюваної підприємницької діяльності, поділ фізичних осіб – підприємців, які відносяться до суб'єктів мікропідприємництва, на три групи: 1) які не використовують працю найманих працівників та річний дохід не перевищує 150 тисяч грн.; 2) в яких середня кількість працівників за календарний рік не перевищує 10 осіб та річний дохід не перевищує 1 млн. грн.; 3) в яких середня кількість працівників за календарний рік не перевищує 10 осіб та річний дохід не перевищує 20 млн. грн.;

- спрощення порядку здійснення державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності для фізичних осіб – підприємців, які застосовують спрощену систему оподаткування, обліку і звітності та відносяться до першої та другої групи суб'єктів мікропідприємництва – фізичних осіб, шляхом введення законодавчої заборони на проведення всіх видів перевірок діяльності таких осіб, окрім позапланових заходів державного нагляду (контролю) за додержанням санітарного законодавства та за скаргами споживачів;

- встановлення правової презумпції, відповідно до якої будь-яка угода, яка укладається фізичною особою – підприємцем, вважається здійснюваною в межах підприємницької діяльності, якщо не доведене протилежне;

- спрощення процедури припинення підприємницької діяльності фізичної особи – підприємця шляхом закріплення у законодавстві заявницького принципу припинення підприємницької діяльності приватного підприємця, відповідно до якого він подає заяву про припинення своєї підприємницької діяльності, на підставі чого державний реєстратор не пізніше наступного робочого дня вносить до Єдиного державного реєстру відповідний запис.

РЕЗЮМЕ

У статті досліджено проблемні питання здійснення фізичними особами підприємницької діяльності, проаналізовано стан правового забезпечення у даній сфері відносин, а також обґрунтовано напрями вдосконалення законодавства, що регулює підприємницьку діяльність громадян.

Ключові слова: фізична особа – підприємець, підприємницька діяльність, правове регулювання, спрощена система оподаткування.

РЕЗЮМЕ

В статье исследованы проблемные вопросы осуществления физическими лицами предпринимательской деятельности, проанализировано состояние правового обеспечения в данной сфере отношений, а также обоснованы направления совершенствования законодательства, регулирующего предпринимательскую деятельность граждан.

Ключевые слова: физическое лицо – предприниматель, предпринимательская деятельность, правовое регулирование, упрощенная система налогообложения.

SUMMARY

In article problematic questions of realization by natural persons of enterprise activity were investigated, condition of the legal activity in particular area of relationship was analyzed, also were grounded propositions of improvement of legislation, that adjust entrepreneurial activity of citizens.

Key words: natural person– entrepreneur, enterprise activity, legal adjusting, simplified system of taxation.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. Хозяйственное право Украины: Учебник / В.К. Мамутов, Г.Л. Знаменский, К.С. Хахулин и др.; под ред. Мамутова В.К. – К.: Юриком Интер, 2002. – 912 с.
2. Бігняк О.В. Підприємництво як предмет правового регулювання в Україні: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец.: 12.00.04 / О.В. Бігняк / НАН України. Ін-т екон.-прав. досліджень. — Донецьк, 2007. — 17 с.
3. Щербина В.С. Суб'єкти господарського права: монографія / В.С. Щербина. – К.: Юриком Интер, 2008. – 264 с.
4. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436- IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. - № 18, № 19-20, № 21-22. – Ст. 144 [зі змін. та допов.].
5. Статистичний щорічник України за 2010 р. – К.: Август Трейд, 2011. – 560 с.
6. Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні: Закон України від 22.03.2012 р. № 4618-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>
7. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2001. - № 13-14, № 15-16, № 17. – Ст. 112.
8. Про особливості здійснення державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності щодо фізичних осіб – підприємців та юридичних осіб, які застосовують спрощену систему оподаткування, обліку та звітності: Закон України від 23 лютого 2012 р. № 4448-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>
9. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності: Закон України від 05.04.2007 р. № 877-V // Відомості Верховної Ради України. – 2007. - № 29. – Ст. 389.
10. Постанова Господарського суду Львівської області від 17.06.2008 р. у справі № 16/130А (про припинення підприємницької діяльності фізичної особи - підприємця) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.court.gov.ua>
11. Постанова Дніпропетровського окружного адміністративного суду від 10.01.2012 р. у справі № 2а/047013889/11 (про припинення підприємницької діяльності фізичної особи - підприємця) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.court.gov.ua>

УДК 346.543

АСПЕКТЫ ПРАВОВОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ ВЕНЧУРНЫХ ИННОВАЦИЙ

Каркачев В.Н., соискатель Донецкого государственного университета управления

Одним из самых привлекательных и быстрорастущих в современном мире является рынок венчурных инноваций. Так, только за 2011 г. мировой оборот этого рынка достиг 3,2 трилл. долларов [1]. Само понятие венчурного капитала, предназначенного для финансирования новых, быстрорастущих компаний, тесно связано с высокотехнологическими разработками. Так, в США, благодаря венчурному капиталу, был создан огромный научный и технологический потенциал Силиконовой долины. Сейчас венчурные инновации обеспечивают бурный рост на рынке интернет-компаний [2].

Цель статьи - проанализировать существующие правовые акты, регулирующие внедрение венчурных инноваций, проследить роль государства в развитии инноваций этого типа.